



Resultatet af screening af 22 PFAS-stoffer i grund

Miljøstyrelsen oplyser om det foreløbige resultat af screening for PFAS i grundvandsovervågningen GRMO:

Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har anbefalet en skærpet grænseværdi for det tolerable daglige indtag for summen af 4 PFAS-stoffer (PFOA, PFOS, PFNA og PFHxS). Baseret på EFSA's vurdering, har Miljøstyrelsen fastsat et nyt vejledende drikkevandskvalitetskriterium for summen af de fire stoffer på to nanogram per liter (0,002µg/L), hvilket styrelsen meddelte landets kommuner i juni 2021. Mange vandforsyninger har som følge heraf analyseret deres drikkevand med nye lavere detektionsgrænser. Det skærpede kvalitetskrav er indarbejdet i den nye drikkevandsbekendtgørelse med ikrafttræden 1.1.2022. Samtidigt fastholdes det eksisterende kvalitetskrav på 0,1 µg/L for summen af 12 specifikke PFAS-stoffer.

Grundvand

NOVANA Grundvand igangsatte i august 2021 en screening af grundvand for 22 PFAS-stoffer med den nye lavere detektionsgrænse. De 22 stoffer skal findes i en kombination af drikkevandsdirektivets annex B, bestående af 20 stoffer, og drikkevandsbekendtgørelsens bilag 1 d, bestående af 12 stoffer. Der er et overlap mellem de to lister på 10 stoffer. De 12 stoffer i drikkevandsbekendtgørelsen analyseres der allerede for i NOVANA-grundvandsovervågningen (GRUMO-indtag).

Prøver til PFAS-analyse blev indsamlet i de samme 250 GRUMO-indtag, der blev prøvetaget til massescreening for pesticider 2021. Derudover blev øvrige planlagte prøvetagninger til PFAS-analyse (12 stoffer) fra primo september konverteret til analyse for de 22 stoffer med den lave detektionsgrænse. I GRUMO-indtag måles der primært i det åbne land, mere terrænnært og spredt geografisk set, end der gør i indvindingsboringer til drikkevand. Derfor kan screeningen fortælle noget om baggrundsniveauet for PFAS-stofferne i grundvandet. Prøverne blev indsamlet i perioden september til december 2021, og der foreligger nu resultater.

Prøverne er blevet analyseret for de 22 PFAS-stoffer, hvor der i databehandlingen primært har været fokus på, om der er hhv. fund og overskridelser af kvalitetskriteriet for summen af de 4 PFAS-stoffer på 0,002µg. Data er endnu ikke endeligt kvalitetssikret, hvilket der skal tages forbehold for, men det forventes ikke at påvirke resultaterne (fund- og overskridelsesprocent) i betydeligt omfang.

Resultater:

Der er pr. 05. 01. 2022 66 fund af PFAS-stoffer i 278 prøver, hvilket svarer til en fundprocent på ca. 24 %. Ud af de 66 fund er der 11 overskridelser på sumværdien for de 4 PFAS-stoffer svarende til

ca. 4 % overskridelser ud af alle indkomne prøver. De hyppigst fundne stoffer er PFOS og PFOA, og en del af de 22 stoffer findes meget få gange og nogle slet ikke. Det varierer, hvilke kombinationer af PFAS-stoffer der findes.

I prøven med den højeste overskridelse findes der også flest forskellige PFAS-stoffer (i alt 8 forskellige stoffer). En prøve udtaget fra et andet indtag i samme grundvandsforekomst, viser ikke en overskridelse. Det formodes derfor, at den høje overskridelse skyldes en punktkilde.

Der findes ingen overskridelser på 0,1 µg/L for summen af de 12 PFAS-stoffer, som er det andet af de to kvalitetskriterier for PFAS-stoffer i drikkevandsbekendtgørelsen.

I de resterende 212 prøver detekteres ingen af de 22 PFAS-stoffer. Det tolkes umiddelbart som en bekræftelse af, at det er muligt at prøvetage og analysere med den nye lave detektionsgrænse uden kontaminering fx i forbindelse med prøvetagning samt, at der ikke er en meget udbredt baggrundsforurening af PFAS-stoffer i grundvand. Fund med overskridelser af kvalitetskriteriet kan sandsynligvis relateres til punktkilder.

Miljøstyrelsen oplyser om vandforsyningernes drikkevands- og boringskontrol:

Drikkevand

Miljøstyrelsen har lavet et udtræk fra Jupiter-databasen for at undersøge indholdet af de fire PFAS (PFOA, PFOS, PFNA og PFHxS) i vand fra almene vandværker. Der er både udtrukket data for råvand (i borerne) og for drikkevand (fra afgang vandværk til og med forbrugers taphane). Udtrækket dækker årene 2020 og 2021 frem til 21.12.2021. Data vedr. råvand fra før 2020 er afrapporteret i seneste Grundvandsrapport.

I råvand er der identificeret 101 analyser ud af i alt 7892 analyser (1,3%), hvor indholdet af sum 4 PFAS er >0,002 µg/L (hvilket med anvendelse af gængse afrundingsregler omfatter indhold >0,0025 µg/L). Disse analyser er udtaget på 34 forskellige anlæg.

I drikkevand er der identificeret 32 analyser ud af i alt 14225 analyser (0,2 %), hvor indholdet af sum af 4 PFAS er >0,002 µg/L. Disse analyser er udtaget på 13 vandværker.

Ønskes der en geografisk fordeling af data, skal der gennemføres yderligere databehandling.

Miljøstyrelsen har endvidere spurgt Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) om, hvor mange henvendelser de har haft omkring PFAS i drikkevand. I 2021 har der været i alt 19 henvendelser fordelt på 14 kommuner. Af de 19 henvendelser er der i mindst 3 tilfælde ikke tale om overskridelser. STPS kan dog, henset til den korte svartid, ikke svare præcist på det sundhedsfaglige indhold af de resterende 16 henvendelser. Tilbage står, at der har været højst 16 henvendelser til STPS om overskridelser af PFAS i drikkevand fordelt på 11 kommuner.

